

VESTFJARÐATÍÐINDI

UPP MEÐ VESTFIRÐI

2. TÖLUBLAÐ

MÁLGAGN VESTFIRSKA FORLAGSINS

OKTÓBER 2015

Hvernig „týpa“ var Jón Sigurðsson?

Jón Sigurðsson rúmlega þrítugur á málverki sem G. T. Wegener málaði um 1844. Ljósmynd. Ókunnur.

Íslendingar hafa haft tilhneigingu til að hefja Jón forseta til skýjanna, eins og oft er með frelsisleiðtoga hjá þjóðunum. Sem betur fer var hann þó ekki heilagur og gallalaus maður. Hann gat verið mistækur líkt og aðrir menn.

Hitt er annað, að Jón Sigurðsson var svo vel gerður á flestan hátt, að undrum sætir, runninn upp í afskekktari sveit á Vestfjörðum. Hann lifir í þjóðarsálinni fyrir verðleika sína. Fór út í heim með nesti og nýja skó frá foreldrunum, eins og segir í ævintýrunum og gott upplag

Vestfirðingsins. Skyggði svo á hvaða konung sem var, eins og Gísli Jónsson menntaskólakennari orðaði það svo skemmtilega.

Danir báru mikla virðingu fyrir Jóni Sigurðssyni, þó uppreisnarmaður væri í augum margra þeirra. Kemur þar margt til, einkum þó hversu maðurinn var glæsilegur, starfsamur og geðþekkur fulltrúi þjóðar, sem ekki var almennt hátt skrifuð þar ytra. Hann var viðræðugóður og glaður maður. Það hefur fallið vel í kramið hjá glaðlyndum Dönnum.

H. S.

Á vettvangi dagsins:

Það vantar hugmyndaflug, kjark, þor og einbeitni til að styðja það sem fyrir er

Smáskammtalækningar leysa engan vanda

Uppákomur og upphlaup í fjölmiðlum vegna sjávarþorpa hér vestra hafa verið daglegt brauð að undanförunu. Og er ekki nýtt. Stundum oft á ári. Ságrætilegt. Fólkið sem hér býr hefur veitt fisk, unnið í fiski, borðað fisk og talað um fisk alla sína tíð.

Samt fær það ekki að róa til fiskjar á mannsæmandi hátt. Byggðakvótar, sérstakir byggðakvótar, strandveiðar, túristakvótar og krókaaflamarkskerfi. Það ber allt að sama brunni. Stjórnkerfi fiskveiða er er svo hriplekt að engu tali tekur.

Og fiskurinn syndir upp í kálgarða!

Byggðakvótar eru smáskammtalækningar sem leysa engan vanda. Svo segir framkvæmdastjóri LÍÚ. Þetta vita allir. Nema ráðamenn þjóðarinnar. Það þarf að skjóta fleiri stoðum undir atvinnuvegina hér vestra er tugga sem

þeir hamra sífellt á. Bara brandari. Orðaleikur. Skal þó ekki gleyma fiskeldinu. En hugmyndaflug, kjark, þor og einbeitni til að styðja það sem fyrir er, hjálpa mönnum til sjálfshjálpar, vantar sárlega. Og almenna skynsemi.

Frá Flateyrahöfn í gamla daga. Hvað skyldu þeir vera að hugsa? Ljósmynd. Björn Ingi Bjarnason.

Á vettvangi dagsins

Réttur til sjósóknar

Í Mogganum 19. febrúar 2015 skrifar Sigurbjörn Svavarsson fyrrv. útgerðarstjóri Granda hf merkilega grein sem hann kallar Gallar kvótakerfisins - Opið bréf til alþingismanna. Þessi ágæti maður veit nákvæmlega um hvað hann er að tala. Fólk hér fyrir vestan ætti að halda því á lofti sem hann segir. Ekki veitir af. Sigurbjörn skrifar m. a.:

„Í umræðunni er sjaldnar rætt um það að skapa trausta atvinnu og byggð eins og skýrt er tekið fram í lögnum (Lög um stjórn fiskveiða). Í mörgum smærri sjávarþorpum víða um land hafa aflaheimildir horfið og eftir standa verðlitlar fasteignir og horfin atvinnutækfæri íbúa sem engan þátt áttu í að aflaheimildir voru seldar burt. Alþingi hefur algjörlega litið fram hjá þeim rétti

sem íbúar þessara staða hafa til lífsviðurværis með sjósókn. Þessi sjávarþorp byggðust upp á sjávarnyrtjum af grunnslóð og voru undirstaðan að aukinni velmegun þjóðarinnar á tuttugustu öld. Allar aðgerðir stjórnvalda til að skapa trausta atvinnu og byggð í smærri sjávarbyggðum samkvæmt 1. gr. laganna hafa verið í skötulíki, í byggðakvóta og sértækum aðgerðum. Þau eiga rétt til veiða fyrir minni báta sem ekki verður frá þeim tekinn svo að eðlileg nýliðun geti átt sér stað fyrir þann lífsmáta sem þessi sjávarþorp standa fyrir.“

Svo mörg voru þau orð fagmannsins og miklu fleiri. Þetta er maður sem greinilega veit hvað hann syngur!

H. S. og B. G. E.

Vefritið Vestfjarðatíðindi

Vefritið Vestfjarðatíðindi, sem er málgagn Vestfirskra forlagsins, er ætlað öllum þeim er unna Vestfjörðum á einhvern hátt. Því er ætlað að kynna mannlíf og sögu kynslóðanna á þessum hluta landsins, sem sumir telja óbyggilegan. Er það sams konar efni og Vestfirskar forlagið hefur birt í útgáfubókum sínum og ritum, sem nú eru orðin um 300 talsins. Auk þess fjallar vefritið um ýmis mál sem eru efst á baugi í þjóðfélaginu. Sumt af efni þess hefur áður birst á Þingeyrarvefnum.

Blaðið kemur fram á sínum eigin forsendum og er engum háð.

Hallgrímur Sveinsson ritstj.

Umbrot: Nína Ivanova.

Vestfirská forlagið

Upp með Vestfirði!
Pantanir: 456-8181 - jons@snerpa.is
www.vestfirskia.is

Álitamál að vestan:

„Skrifiði viðhald á Þingeyrarflugvöll!“

Ísafjarðarflugvöllur er einn hættulegast flugvöllur í heimi. Þingeyrarflugvöllur í Dýrafirði er aftur á móti nýbyggður. Flottasti flugvöllur á Vestfjörðum. Þó víðar væri leitað. Enda segja sumir að hann sé varavöllur fyrir Ísafjörð. Gott aðflug. Samtlítið sem ekkert notaður vegna viðhaldsleysis. Líkt og Róbert á Siglufirði segir um þeirra völl. Skýrt merki um hnignandi byggð á vonarvöl, þar sem íbúarnir hafa veitt fisk, unnið í fiski, borðað fisk og talað um fisk frá upphafi

byggðar í landinu.

Margir muna enn þingmanninn sem kom hingað vestur til að sækjast eftir endurkjöri. Hann spurði fólkið á einu krummaskuðanna hvað það væri sem helst vantaði. „Okkur vantar nú eiginlega flugvöll,“ heyrðist utan úr sal. „Skrifaðu flugvöll,“ skipaði þingmaðurinn ritara sínum. Nú er óhjákvæmilegt að þingmenn skipi stjórnsýslunni: „Skrifiði viðhald á Þingeyrarflugvöll!“

Kort: Google Maps 2015.

Hvað gerði Matti Bjarna?

Þegar Matthías Bjarnason var viðskiptaráðherra 1986, veitti hann bönkunum harðar átölur vegna hækkana þeirra á þjónustugjöldum. Hann harðbannaði þeim að hækka þau gjöld á almenning.

Þetta var 19. marz. Þá kom verkalýðsforystan og færði kallinum blómvönd. Spurning hvort ekki megi gera það oftár þegar ráðherrar gera eitthvað af viti!

Matthías til vinstri, þá Ásmundur Stefánsson með flottan blómvönd, Karl Steinar Guðnason, Gvendur jaki (ættaður úr Arnarfirði) og Guðríður Elíasdóttir.

Á vettvangi dagsins 2. maí 2015:

Nú er gott líf í Færeyjum, gamli!

Þessa dagana vinna fjórir Færeyingar við það á Sveinseyraroddanum í Dýrafirði að setja saman fiskeldiskvíar. Eru þeir frá fyrirtæki í Færeyjum sem er verktaki hjá Dýrfiski við þetta verk. Við förum á vettvang og hittum þessa góðu frændur okkar að máli. Tóku þeir okkur vel sem vænta mátti. Þeir sögðu

okkur að þeir væru í fæði hjá henni Diddu í Söluskálanum, sem er færeysk í aðra ættina. Svo sofa þeir hjá Finna og Sirrý Við fjörðinn.

Hvernig líður fólki í Færeyjum núna?

Nú er gott líf í Færeyjum, gamli.

Nógur fiskur í sjónum?

Já, já alveg nóg.

Þeir eru fjall myndarlegir frændur okkar eins og við! Ljósm. H. S.

Þið munið þegar Færeyingar lánuðu okkur Íslendingum alla þá peninga sem þið gátuð fyrir nokkrum árum? Þið skröpuðu hverja einustu krónu sem þið áttuð í Fjáreyjum. Þá áttum við minna en ekki neitt. Vorum á leið fyrir björgin.

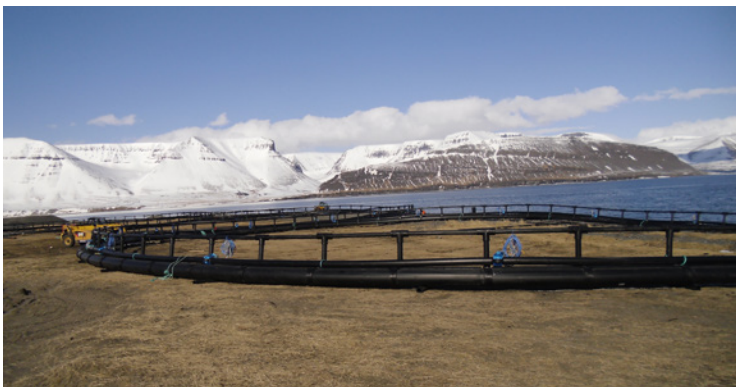
Já, já, við muna tað. Við erum bræður og erum í sama bátnum. Sama er að segja um Grænlandinga.

Hvað eru margir íbúar í Fjáreyjum þessa dagana?

Fjörutí og niggju túsund (49,000). Í Þórshöfn eru þeir um 20,000. Og í Klakksvík um 5000 svo dæmi séu tekin.

Í gamla daga sögðu Færeyingar: Íslendingurinn getur allt. Hefur þetta nú ekki snúist við í dag?

Getur ekki Færeyingurinn allt?

Þær eru engin smásmíði þessar kvíar. Taka hundruð tonna af fiski ef ekki meira! Mennt verða eiginlega að sjá þær með eigin augum til að átta sig á stærðinni. Ljósm. Oddur Pétursson

Fjórir hásetar og vinir á rökstólum. Stjáni í Miðbæ og Bjössu á Ósi til hægri. Ljósm. H. S.

Að þessu hlógu þessir glaðværu og viðkunnanlegu bræður okkar og vinir. Kannski eitthvað til í því sögðu þeir. Enn eiga þeir eftir um fjögurra daga vinnu á Sveinseyraroddanum og þá skilja þeir eftir sig verk upp á fimm milljónir króna danskar eða um 100 milljónir íslenskar.

Færeyskan er náskyld íslensku að sjálfsögðu. Dæmi upp á það er Faðirvorið upp á færeysku:

Faðir vár, Tú, sum ert í Himli. Heilagt verði navn Títt.

Komi ríki Títt. Verði vilji Tín,

sum í Himli, so á jørð.

Gev okkum í dag okkara dagliga breyð. Og fyrigev okkum syndir okkara,

so sum vit eisini fyrigeva teimum, ið móti okkum synda.

Leið okkum ekki í frestingum, men frels okkum frá tí illa.

Tí at tí er ríkið, valdi og heiðurin um allar ævir.

Amen

H. S.

Hér kemur einn góður úr nýju bókinni okkar, Vestfirðingar í dagsins önn:

Halt þú kjafti!

Bolungarvík á sér hvað lengsta útgerðarsögu allra plássá á Íslandi. Fyrir og um aldamótin 1900 var Jón Ebenezersson einhver kunnastur sjósóknara í Bolungarvík. Þetta var fyrir tíma mótorsins og menn reiddu sig á segl og árar. Jón Ebba skipaði fyrir þrumandi röddu og í knöppu máli. Eitt sinn, þegar hann var á landleið í miklu veðri undir Stigahlíð, kemur óvænt rokhviða á hlið bátsins og þykir formanni sýnt að báturinn muni ekki þola

seglið. Hrópar formaður ferlegri röddu til þess háseta sem hafði með dragreipið að gera:

„Fýra þú djöfull!“

Öskraði svo til austursmannsins:

„Austu andskoti.“

„Hvað á ég að gera?“ spurði þá þriðji hásetinn, Ari kjaftur, sem svo var nefndur.

„Halt þú kjafti!“

Sveinbeittar fyrirskipanir Jóns Ebba skiluðu öllum mönnunum heilu og höldnu til Bolungarvíkur.

Ferðamennskan í algleymingi 14. marz 2015:

„Are you going to drive over Hrafnseyrarheiði?“

Elís Kjaran í snjómokstri á Hrafnseyrarheiði. Hann hefði haft gaman af að spíka við þetta lið. Alla vega kvenmennina. Ljós. H. S.

Við Bjössi hittum fjóra Japana í sjoppunni hjá henni Diddu í gær. Tvær myndarlegar konur og tvo menn. Þau voru á þessum fína fjallajappa. „Are you going south?“ sögðum við að gamni okkar. „Yes, yes,“ sagði foringinn lukkulegur með sig. „And you are going to drive over Hrafn-

seyrarheiði, or maybe the Kjarans road?“ „Yes, we are,“ sagði Japaninn og dró upp síma og sýndi okkur kort af þessum vegum. Þau ætluðu að aka samkvæmt kortinu. Velja aðra leiðina. Við urðum náttúrlega algjörlega klumsa því öllu gamni fylgir nefnilega nokkur alvara. Sögðum þeim að snúa sem skjótast til Ísafjarðar aftur, þaðan inn Djúp, til Hólmavíkur, Þröskulda og suður. (Það eru reyndar 28 metrar á sekúndu þar þegar þessi orð eru skrifuð).

Jæja. Nú er það vitað mál að Íslendingar ætla sér að græða á ferðamönnum gífurlega monnínaga. Græða, græða og græða. En á maður að trúa því að þetta blessaða fólk, sem er heimsækja okkur yfir háveturinn, fái engar leiðbeiningar um hvernig það á að haga sér? Keyra bara út í næsta skaf!

H. S.

Í ljósi liðinna daga:

Gamla kennarastofan var 5 fermetrar!

Frávinstri: Gunnar Friðfinnsson, Hulda Sigmundsdóttir og Tómas Jónsson, skólástjóri. Ljós. Hallgr. Sveinsson.

Gamla kennarastofan í Barna og unglingskólanum á Þingeyri var ekki stór.

Aðeins um 5 fermetrar. En hjartarými var nóg. Og vilji til að láta gott af sér leiða var til staðar. Þá var lestur, skrift og reikningur grundvöllur skólustarfsins. Þessi þrjú voru um áratugaskeið kennarar við skólann og höfðu mikil áhrif á uppeldi margra barna og unglinga á Þingeyri.

Einn góður úr Auðkúluhreppi

Húmoristinn Jóhannes á Kirkjubóli

Í þriðja hefti Vestfirskra sagna er sagt frá Jóhannesi Ólafssyni í Mosdal á yfir 40 síðum, en hann bar höfuð og herðar yfir alla galdramenn í Arnarfirði á 19. öld og þó víðar væri leitað. Hann notaði kunnáttu sína yfirleitt til að hjálpa fólki og hefur greinilega verið mikill húmoristi og skal hér nefna eitt dæmi um það:

„Stúlka ein við Ísafjarðardjúp veiktist snögglega á geðsmunum með svo einkennilegum hætti, að haldið var að einhver myrkravöldværu þar að verki. Sendi hún þá mann til Jóhannesar á Kirkjubóli, til

þess að fá ráð hans. Jóhannes tekur sendimanni vel, og þegar hann leggur aftur af stað frá Kirkjubóli, kveður Jóhannes hann með kossi og segir honum að flýta sér norður, kyssa stúlkuna og segja henni, að það sé koss frá Jóhannesi á Kirkjubóli. En engan megi hann kyssa á leiðinni. Ef hann bregði eigi út af þessu, muni stúlkunni batna. Sendimaður fylgdi reglum þeim, er fyrir hann voru lagðar, og batnaði stúlkunni fram af því. Hún var talin efnuð, enda launaði hún hjálpina vel.“

H. S.

Á vettvangi dagsins:

Vilja menn að Vestfirðir verði Mallorca norðursins?

Vestfirðingar lifa ekki á öllum þeim skýrslum sem gerðar hafa verið um fjórðunginn á liðnum áratugum. Þar verður annað að koma til. Sumir tala um ferðamennsku í þessu sambandi og hún er ágæt sem slík. En samt er ekki fyrirsjáanlegt að hún muni snúa þróuninni við á næstunni. Svo má einnig spyrja hvort það sé draumur Vestfirðingsins að sjá ekkert nema ferðamenn allan ársins hring. Vilja menn að Vestfirðir verði Mallorca norðursins? Leggjaniður alla frumatvinnuvegi og snúa sér að því að vera

bugtandi ferðapjónar? Vera má að sumir telji það eftirsóknarvert. Eitthvað finnst manni samt bogið við það að innbyggjarar Vestfjarða fái ekki að nýta landsins gæði sem hvarvetna blasa við öllum sem vilja sjá. Ljóst er að það kostar blóð, svita og tár að snúa við þeirri óheillaþróun sem orðið hefur á Vestfjörðum. Það verður erfitt en ekki óyfirstíganlegt. En Róm var ekki byggð á hverjum degi eins og okkar góði Vagnstjóri sagði forðum.

H. S.

Fróðleiksmolar úr sögu vegagerðar á Vestfjörðum: Áfangar í samgöngum Vestfirðinga

Hvenær opnuðust heiðavegirnir?

Dynjandisheiði í byrjun september 1959.

Hrafnseyrarheiði í september 1948.

Gemlufallsheiði í september 1934

Breiðadalsheiði 3. september 1936.

Á þessu sést að september virðist vera nokkur örlagamánuður í sambandi við heiðarnar okkar.

Jarðgöng Súðavík (Arnar-neshamar) 1948.

Vegur fyrir Dýrafjörð fyrst ekinn í september 1954.

Sigurður Friðfinnsson, bóndi á Ketilseyri, ók fyrstur manna yfir Dýrafjarðarbrú 5. maí 1991 kl. 14.

Jarðgöng að Breiðadal (gegnumbrot 23. 03. 1995 kl. 12.40).

Jarðgöng undir Breiðadalsheiði tekin í notkun í ágúst 1996.

(Heimild Guðmundur St. Gunnarsson rekstrarstjóri o. fl.. Mannlíf og saga 15. hefti).

Oddur Pétursson á Ísafirði tók meðf. sögulegu ljósmyndir úr vegavinnunni í gamla daga.

Ásvaldur Guðmundsson og Guðni Ágústsson ýtustjórar frá Ingjaldssandi 1953. Ljós. Oddur Pétursson.

Ráðskonur í vegavinnunni 1953. Frá vinstri: Magdalena Sigurðardóttir, Ólöf Pétursdóttir og sonur hennar Pétur Þorsteinsson. Ljós. Oddur Pétursson.

Í Lambadal, Dýrafirði 1953.

Flutningar í Breiðadal í Önundarfirði. Tommi í Tröð á Þingeyri með Kaiser 52 model fremst. Ljós. Oddur Pétursson.

Öllum er heimilt að nota efnið ur Vestfjarðatíðindum. Aðeins að muna eftir að skýra frá því hvaðan það er komið!
Ritstj.

Vestfirska forlagið:

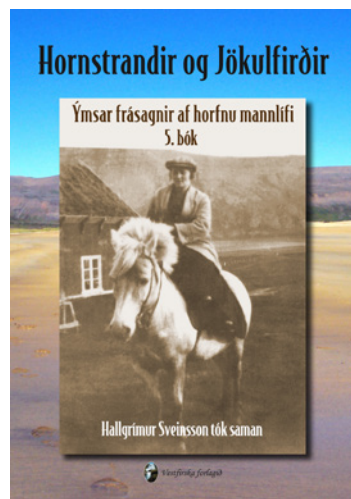
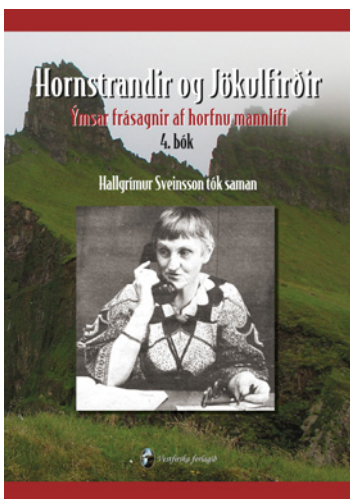
Hefur gefið út 300 bækur um Vestfirði og Vestfirðinga

Vestfirska forlagið hefur nú gefið út 300 bækur um Vestfirði og Vestfirðinga. Þó sumum finnist nú nóg komið, bætir forlagið við 5 nýjum bókum á þessu ári. Það er svo gaman að gefa út bækur, einkum um Vestfirðinga! Svo segir léttadrengrinn.

Nýju bækurnar eru þessar:

Hornstrandir og Jökulfirðir

Ýmsar frásagnir af horfnu mannlífi
Hallgrímur Sveinsson tók saman
4. og 5. bók

Í Hornstrandabókunum er sagt frá fólki sem bjó við ótrúlega erfiðar aðstæður. Árið 1942 bjuggu til dæmis 420 manns í Sléttuhreppi. Tíu árum seinna, 1952, voru allir horfnir á braut. Fjölbreyttar, áhugaverðar og spennuþrungnar frásagnir fyrir alla sem áhuga hafa á

Hornströndum. Eyðibýggðir vekja upp ýmsar spurningar. Er ekki upplagt að kynna sér líf og sögu fólksins sem þarna bjó? Hornstrandabækur okkar eru orðnar fimm talsins. Þær fást nú á sérstöku tilboði í pakka.

Vestfirðingar í dagsins önn

Hallgrímur Sveinsson og Bjarni G. Einarsson tóku saman

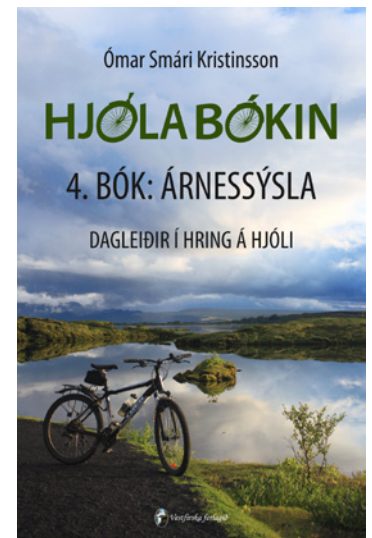
Vestfirðingasögur þær sem hér eru settar á bókkjell, eru hluti af arfi kynslóðanna á Vestfirðum. Þær eru valdar úr miklum sagnabálki gamansagna. Sumar aldrei verið prentaðar áður. Um sannleiksgildi þeirra gildir hið fornkefna: Ef sagan er góð þá er hún sönn! Góða skemmtun.

Hjólabókin 4. bók

Árnessýsla
Ómar Smári Kristinsson

Í mestu ferðamannasýslu landsins er fjöldinn allur af spennandi leiðum fyrir hjólréiðafólk. Rúmlega 200 ljósmyndir gefa innsýn í sýsluna. Hjólabækurnar eru nú orðnar fjórar: Vestfirðir, Vesturland, Suðvesturland og Árnessýsla. Þær eiga sér enga hliðstæðu hér á landi. Fást nú allar á tilboði í pakka.

Á hjara veraldar

Guðlaugur Gíslason frá Steinstöni tók saman

Enginn barnaleikur var að búa á afskekktustu jörðum þessa lands áður og fyrr. Erfiðleikarnir voru ótrúlegir. Til dæmis að sækja kirkju og koma látnum til geftrunar. Þar voru Hornstrandir sér á báti. Skjaldabjarnarvík við Geirólfsgrúp var einhver erfiðasta jörð á öllu Íslandi. Þar er söguviðið.

